ՌՀՀ Իրավունքի Ինստիտուտի
Գիտական Խորհրդի
2024 թվականի 11 հուլիսի N 1(1)
որոշմամբ հաստատված

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ,ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ԲՄԿ ՊՈՒՀ ՌՈՒՍ-ՀԱՅԿԱԿԱՆ (ՍԼԱՎՈՆԱԿԱՆ) ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

Իրավունքի ինստիտուտ

Ավարտական որակավորման անաշխատանքի կատարման եվ պաշտպանության մեթոդական ցուցումներ

Երևան 2024

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

Ավարտական որակավորման աշխատանքներն իրականացվում են բարձրագույն մասնագիտական կրթության որակավորման աստիճանների համապատասխան՝ դիպլոմային աշխատանքի և մագիստրոսական թեզի տեսքով:

Ավարտական աշխատանքն իրենից ներկայացնում է տեսական և կիրառական (էմպիրիկ) ուսումնասիրություն՝ նվիրված իրավագիտության, քաղաքագիտության և միջազգային հարաբերությունների ոլորտների արդի հիմնախնդիրներից որևէ մեկին, որի շրջանակներում շրջանավարտը դրսևորում է անհրաժեշտ տեսական գիտելիքներ և գործնական հմտություններ՝ փորձելով ինքնուրույն լուծել աշխատանքում առաջադրված մասնագիտական խնդիրները:

Ավարտական որակավորման աշխատանքը պետք է՝

- լինի ինքնուրույն աշխատություն,
- համապատասխանի սահմանված կառուցվածքին և պահանջներին (հաստատված տիտղոսաթերթ, հստակ կառուցվածք, հղումների առկայություն, օգտագործված աղբյուրների և գրականության ցանկի ճիշտ ձևակերպում և այլն),
- արտացոլի ուսանողի ձեռք բերած գիտելիքները կիրառելու և մասնագիտական ոլորտին առնչվող խնդիրներ բարձրացնելու ու լուծում ներառաջադրելու հմտությունները:

Ավարտական որակավորման աշխատանքի բովանդակությունը պետք է համապատասխանի ուսանողի մասնագիտությանը և վերջինիս կողմից ընտրված թեմային:

Այնպետք է ունենա հետևյալ կառուցվածքը՝

- տիտղոսաթերթ
- բովանդակություն
- հապավումներ (առկայության դեպքում)
- ներածություն (3-5 էջ)
- հիմնական մասը պետք բաղկացած լինի գլուխներից և ենթագլուխներից

- եզրակացություն (2-3 էջ)
- օգտագործված գրականության ցանկ
- հավելվածներ (առկայության դեպքում):

Ավարտական որակավորման աշխատանքի գլուխները պետք է պարունակեն ոչ պակաս քան երկու ենթագլուխ:
Տիտղոսաթերթի օրինակ՝ տե՛ս Հավելված 1:
Բովանդակություն՝ տե՛ս Հավելված 2:

Ներածությունը հանդիսանում է ավարտական որակավորման աշխատանքի հիմնական մասերից մեկը, որտեղ հեղինակը պետք է հիմնավորի թեմայի ընտրությունը, դրա արդիականությունը ժամանակակից գիտության և գործնական կիրառման տեսանկյունից, ցույց տա դրա գիտական նորույթը և ուսումնասիրվածության աստիճանը, ձևավորի հետազոտության օբյեկտը, սուբյեկտը և նպատակները, տա հետազոտության ընթացքում կիրառված մեթոդաբանական հիմքը և ուրվագծի աշխատանքի կառուցվածքը:
Օգտագործված գրականության ցանկ՝ տե՛ս Հավելված 3:

Ավարտական աշխատանքի օրիգինալության չափանիշներ

Ավարտական աշխատանքները պետք է լինեն օրիգինալ (բաղկացած օրիգինալ `հեղինակային տեքստից, մեջբերումներից և ինքնահղումներից).

- բակալավրիատի ավարտական աշխատանքում օրիգինալ (հեղինակային) տեքստի ծավալը պետք է լինի առնվազն 40%;
- մագիստրոսական թեզում օրիգինալ (հեղինակային) տեքստի ծավալը պետք է լինի առնվազն 50%:

Ավարտական աշխատանքները ստուգվում

են https://www.antiplagiat.ru/ համակարգում:

Եթե համակարգը ճանաչում է փոխառությունները քողարկելու փորձի առկայությունն ամբողջ աշխատանքում կամ տեքստի առանձին էջերում (կասկածելի, գեներացված տեքստ), ապա դա համարվում է ակադեմիական աշխատանքի կազմման սկզբունքի և թեզի օրիգինալության պահանջների խախտում (ՀՌՀ գիտական խորհրդի 04.07.2017թ. թիվ 33 որոշմամբ հաստատված «ՀՌՀ պետական ավարտական ատեստավորման կանոնակարգ»-ի 19-րդ կետի եւ ՀՌՀ գիտխորհրդի 28.03.2014թ. թիվ 10/1 որոշմամբ հաստատված «ՀՌՀ մագիստրատուրայի կանոնակարգ»-ի համաձայն):

Եթե համակարգը ճանաչում է փոխառությունները քողարկելու փորձի առկայությունը ամբողջ աշխատանքում կամ տեքստի առանձին էջերում (կասկածելի, գեներացված տեքստ), դա համարվում է ավարտական աշխատանքի ինքնատիպության/օրիգինալության պահանջների խախտում:

Այն դեպքում, երբ համակարգը չի ճանաչում աշխատության մեջ արված մեջբերումը որպես հղում, այլ ներկայացնում է որպես հեղինակի միտք, աշխատանքը համարվում է կասկածելի (առկա է գիտական մեջբերումների ապարատի խախտում):

Եթե ավարտական աշխատանքը չի համապատասխանում օրիգինալության պահանջներին, այն չի կարող թույլատրվել հրապարակային պաշտպանության:

Սահմանվում են ավարտական աշխատանքների ստուգման հետևյալ չափանիշները.

Իրավաչափ փոխառություններ են համարվում այլ հեղինակի գաղափարների կամ մտքերի մի մասի օգտագործումն ավարտական աշխատանքում՝ իրական

հեղինակին և փոխառության աղբյուրին պարտադիր նշումով (հղումով)՝ ձևավորված մեջբերման համար սահմանված պահանջներով:

Վերհանված փոխառությունների օրինաչափությունը և կիրառման համապատասխանելիությունը գնահատելիս ուշադրություն է դարձվում չակերտներին, հղումներին և օգտագործված գրականության ցանկում օգտագործված աղբյուրի հիշատակմանը:

Սխալ փոխառությունը սեփական ստեղծագործության մեջ ուրիշի աշխատանքի մի մասի օգտագործումն է, երբ նշումը (հղումը) իրական հեղինակին և փոխառության աղբյուրին տրված է մեջբերման սահմանված կանոնների խախտմամբ: Սխալ փոխառությունը չի հանդիսանում ուրիշի աշխատանքին (աշխատանքի մասի) հեղինակություն վերապահելու փորձ: Հայտնաբերված փոխառությունների համապատասխանելիությունը և օրինաչափությունը գնահատելիս ուշադրություն է հրավիրվում հետևյալ կետերի վրա.

- առանձնացված է արդյո՞ք տվյալ փոխառությունը չակերտներով
- առկա է արդյո՞ք հղում տվյալ աղբյուրին աշխատանքի տեքստում
- արդյո՞ք օգտագործված աղբյուրը հիշատակված է գրականության ցանկում
- տեքստի մշակվածության աստիճանը
- աշխատանքի ո՞ր մասում է հայտնաբերվել փոխառությունը (ներածություն, եզրակացություն, գրականության ցանկ և այլն):

Ոչ օրինաչափ փոխառություն է համարվում ուրիշի տեքստի ապօրինի օգտագործումն ավարտական աշխատանքում՝ առանց նշելու (հղում կատարելու) փոխառության իրական հեղինակին և աղբյուրին: Ապօրինի փոխառությունը միտումնավոր է, այն ուրիշի աշխատանքին հեղինակություն վերապահելու փորձ է: Ապօրինի փոխառությունը գրագողության ձև է, հեղինակային իրավունքի խախտում: Պարաֆրազավորումը (բառերի վերադասավարում) գրագողության ևս մեկ տարածված տեխնիկա է, որն օգտագործվում է որակավորված փաստաթղթերում և բաղկացած է այլ մարդկանց գաղափարները կամ հասկացությունները վերաշարադրելու մեջ, այն է՝ փոխելով նախադասությունների կառուցվածքը, շարադասությունը և այլն: Պարաֆրազավորումները պետք է ուղեկցվեն հեղինակի

և/կամ աղբյուրի մեջբերումներով:

Տեխնիկական փոխառությունը աշխատանքի տեքստում պետական մարմինների և տեղական ինքնակառավարման մարմինների, հիմնարկների և կազմակերպությունների, նորմատիվ իրավական կամ դատական ակտերի, միջպետական ստանդարտների անվանումների կամ տեքստերի, գրականության ցանկերի օգտագործումն է. Ամբողջությամբ փոխառված և ինքնուրույն չկազմված գրականության ցանկը համարվում է անօրինական փոխառության տեսակ:

Ընդհանուր գործածելիության արտահայտությունները, գիտական տերմինները ևս համարվում են տեխնիկական փոխառության տեսակ:

Ինքնահողումը տեքստի այն հատվածներն են, որոնք համընկնում կամ գրեթե համընկնում են աղբյուրի տեքստի հետ, որի հեղինակը կամ համահեղինակը ստուգվող փաստաթղթի հեղինակն է:

Դրան են դասվում.

- հստակ և ճիշտ ձևավորած մեջբերումները
- հատվածներ նորմատիվ ակտերից
- ընդհանուր գործածելիության արտահայտությունները
- օգտագործված գրականության ցանկը:

Ավարտական որակավորման աշխատանքի ձևավորման պահանջները

Ավարտական որակավորման աշխատանքը պաշտպանության է ներկայացվում՝ տպագիր և էլեկտրոնային տարբերակներով: **Դիպլոմային աշխատանքի համար սահմանվում է 50-60 էջ, իսկ մագիստրոսական թեզի՝ 60-80 էջ:**

Թղթի չափսը՝ A4, լուսանցքները՝ աջից՝ 15 մմ, ձախից՝ 30 մմ, վերևից՝ 20 մմ և ներքևից՝ 20 մմ: Նյութը տպվում է թերթի միայն մեկ երեսին: Տեքստը մուտքագրվում է **Sylfaen** համակարգի տառատեսակների կիրառմամբ: Բուն տեքստի համար սահմանվում է 12 pt տառաչափը, իսկ գլուխների և ենթագլուխների անվանումների համար՝ 14 pt տառաչափը: Միջտողային հեռավորությունը՝ 1.5: Գլուխների վերնագրերը գրվում են թավ (bold) և գլխատառերով: Յուրաքանչյուր գլուխ սկսվում է նոր էջից: Տիտղոսաթերթը, որը հանդիսանում է աշխատության առաջին էջը, չի

համարակալվում: Պարբերությունները հավասարեցվում են երկու կողմերից, սկսվում են 1 սմխորքից: Թեզի բոլոր էջերը, ներառյալ ավելվածները, համարակալվում են ներքևում՝ կենտրոնում: Համարակալումը սկսվում է բովանդակությունից: Ավարտական որակավորման աշխատանքն ավարտվում է օգտագործված գրականության ցանկով, որը ներկայացվում է բնագրի լեզվով: Նշվում են հեղինակի ազգանունը և անվան սկզբնատառը, այնուհետև նյութի՝ գրքի կամ հոդվածի ամբողջական անվանումը, ամսագրի անվանումը, հրատարակման վայրը, հրատարակչությունը, հրատարակման թվականը, հատորի և թողարկման համարները, էջերը կամ գրքի էջերի քանակը: Համացանցում տեղադրված նյութերի դեպքում նշվում է նյութի հղման հասցեն և ծանոթանալու ամսաթիվը:

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 1.

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ,

ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ԲՄԿ ՊՈՒՀ ՌՈՒՍ-ՀԱՅԿԱԿԱՆ (ՍԼԱՎՈՆԱԿԱՆ)
ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

Թույլատրել պաշտպանության

Ամբիոնի վարիչ՝_____2024 թ.

(ստորագրություն)

ԲԱԿԱԼԱՎՐԻ ԱՎԱՐՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

«ԹԵՄԱՅԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄ» թեմայով

4-րդ կուրսի ուսանող

Ա. Ա. Հ.

_____(ստորագրություն)

Գիտական ղեկավար՝

(գիտական աստիճան, պաշտոն)

Ա. Ա. Հ

_____(ստորագրություն)

Երևան 2024

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ,
ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ԲՄԿ ՊՈՒՀ ՌՈՒՍ-ՀԱՅԿԱԿԱՆ
(ՍԼԱՎՈՆԱԿԱՆ) ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

Թույլատրել պաշտպանության
Ամբիոնի վարիչ՝_____2024 թ.
(ստորագրություն)

Անուն, ազգանուն, հայրանուն

ՄԱԳԻՍՏՐՈՍԱԿԱՆ ԹԵԶԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄ
Մագիստրոսական ուղղության ծածկագիրն ու անվանումը
Մագիստրոսական ծրագրի անվանում

Մագիստրատուրայի ուսանող
_____(ստորագրություն)
Գիտական ղեկավար՝
_____(ստորագրություն)
Մագիստրոսական ծրագրի ղեկավար
_____(ստորագրություն)

Երևան 2024

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 2.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Հապավումներ..... 3

Գլուխ 1… 4

1.1…….

1.2…….

Գլուխ2……

2.1…….

2.2…….

Եզրակացություն……...

Օգտագործված գրականության ցանկ……..

Հավելվածներ……

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 3.

Օգտագործված գրականության ցանկ

Նորմատիվ-իրավականակտեր և փաստաթղթեր

1. ՀՀ Ընտանեկան օրենսգիրք (9.11.2004 թ.) ՀՕ-123-Ն // ՀՀՊՏ 2005.01.19/4(376) Հոդ.60

Սկզբնաղբյուրներ

1. Բրուտյան Գ., Տրամաբանություն, Եր., «Գիտություն» հրատ., 1998, 213 էջ:
2. Գաբրիելյան Վ., Գրավորխոսք, Եր., ԵՊՀ հրատ., 2007, 296 էջ:

Ատենախոսություններ և սեղմագրեր

1. Հակոբյան Վ. «Երեվանի խանության XVIII դարի երկրորդ կեսի պատմության հիմնախնդիրները ըստ մատենադարանի պարսկերեն վավերագրերի», ատենախ.-Եր., 2010, 130 էջ